

ВСТУПИТЕЛЬНОЕ СЛОВО

доктора культурологии, профессора,
заведующего кафедрой культурологии
Белорусского государственного
университета культуры
и искусств *А. И. Смолика*

Уважаемые коллеги!

Весьма признателен Вам за приглашение принять участие в работе оргкомитета по организации и проведению конференции по столь актуальной проблеме социодинамики современной культуры. От имени культурологов Беларуси желаю всем участникам конференции интересного и плодотворного обмена мыслями на пленарном и секционных заседаниях. Уважаемые коллеги, успехов Вам в важной деятельности по сохранению и трансляции богатой и уникальной культуры украинского народа, несмотря на стремления постглобализма создать единое мировую культуру и устранить все национальные культуры!

В свою очередь полагаю необходимым обратить внимание на то, что в первой четверти XXI в. постглобализм способствует стремительному распространению *транснационализации* на все типы и формы этнонациональных культур. Под *транснационализацией культуры* следует понимать процесс включения в национальное культурное пространство нового ценностно-смыслового содержания, отвечающего интеграционным тенденциям постглобализма. Если в XX в. транснационализация была присуща в основном лишь экономической сфере, то в настоящее время она постепенно охватывает все больший сегмент в национальных культурах. В мире насчитывается более 80 тыс. ТНК и 850 тыс. их филиалов. Материнские компании расположены главным образом в развитых странах (50,2 тыс.), большее число филиалов приходится на развивающиеся страны (495 тыс.). Они контролируют примерно 80% патентов и лицензий на изобретения, новые технологии и ноу-хау. До половины экспортных операций США осуществляется американскими и зарубежными ТНК, в Великобритании аналогичные операции осуществляют до 80% ТНК, в Сингапуре – до 90%. На предприятиях ТНК работает более 70 млн. человек, которые ежегодно производят продукции более чем на 1 трлн. дол.

Исследование содержательно-смыслового контекста транснационализации мирового культурного пространства позволило выделить некоторые характерные ее черты. Во-первых, отличительной особенностью данного феномена является унифицированность, коммерциализированность и мобильность, постепенно охватывающее все большие аспекты национальных культур. Во-вторых, транснационализация проявляется в форме расширения информационно-коммуникативного пространства национальной культуры за счет создания медиапространств и виртуализации культурной среды, включающей разные формы аудиовизуальной коммуникации вплоть до интерактивного взаимодействия. В-третьих, транснационализации присуще

усилення міжнародного обміну артефактами культури і послугами в сфері культури, закріплення нових форм організації культурної життя, самостійного включення в процеси міжкультурної комунікації не тільки національних культур, але і культур регіонів і спільнот, окремих суб'єктів культури, активізуючих міжнародну культурну життя. В-четвертих, в процесі транснаціоналізації відбувається формування нового рівня особистісної культури, забезпечуючого психологічну адаптивність особистості до процесів соціально-культурних змін, соціальну мобільність, формування нових типів ідентичності в глобалізуючому світі.

Таким чином, дослідження процесів транснаціоналізації в сфері культури показує, що вона виступає як *складний нелінійний процес, характеризується взаємодоповнюваністю і локалізацією, підвищенням самоорганізаційного потенціалу культури в умовах активізації економічної і геополітичної інтеграції.* Культурна транснаціоналізація, на наш погляд, трансформуватиме характер, ступінь і ефективність заимствований елементів культур Заходу, визначаються інтенсивністю і умовами міжкультурних контактів, ступенем диференціації суспільства і вразливістю його суб'єктів до «чужої» культури. Отже, культурологам необхідно в дослідженнях соціодинаміки соціально-культурних процесів і явищ приймати до уваги ціннісно-смысловий зміст транснаціоналізації.

С повагою А. І. Смолик, доктор культурології, професор, завідувач кафедри культурології Білоруського державного університету культури і мистецтв!

ДОПОВІДІ НА ПЛЕНАРНОМУ ЗАСІДАННІ

УДК 1:316.1

С. В. Янковський
/ м. Маріуполь /

СОЦІОКУЛЬТУРНІ СВІТИ ПОСТГЛОБАЛЬНОГО СВІТУ

Соціокультурні світи структуровані в парадигмі «свій V чужий», яка на наш погляд становить найбільш архаїчний пласт усвідомлення спільності. Він характеризується неприйняттям чужорідного, соціальними дистинкціями і дистанціями, а його визначальні риси фіксуються культурою гостинності. Культура гостинності не природним або інстинктивним феноменом, а належить до вироблених суспільством практик комунікації із такими суб'єктами взаємодії, на яких в силу певних обставин не поширюється принцип приналежності до даної спільноти. Оскільки гостинність, у даному випадку, трактується як феномен, що виникає в соціальній реальності існування спільноти, то його онтологічне визначення має спиратись на певні